

מעמד "יום הים" בבית הספר

הצעה למפקד כללי ביום כ"ג באייר, עובדה בידי ח. ל-ן מטעם מרכז החבל הימי לישראל

1. ביום כ"ג באייר מתכנסים התלמידים לחצר ביה"ס, והקרובים לים יורדים אל חופו — למעמד "יום הים".

2. קהל התלמידים מסודרים בצורת "ח" ורועית פתוחה המשווה למעמד דמות סירה.

3. במה רחבה ולה ארבעה גרמי מעלות, מארבע רוחות השמים. בעומק, מאחורי הבמה, סוגר דגל החבל הימי לישראל את הרקע. משני עברי הדגל משוטטים בראש כל משוט כתבנית לפיד מאיר. בין שני המשוטטים הללו נמתח בד — סיסמה, "על משוטינו נשא את האור על פני הימים".

4. מלבד סיסמה זו מן הראוי להשתמש גם באחריות, כגון:
א. ישראל קְחוּף ימים יֵשֵׁב וְעַל מִפְרָצָיו יִשְׁפֵן ; ב. נַעַשׂ גַם יָם קְמוֹצֵת ; ג. הַבָּאִים יִשְׁרָשׁ יַעֲקֹב בְּאַרְצוֹ — וְעַל פְּנֵי מִימָיו יִשְׁלֹךְ עֲגוֹנוֹ ; ד. יֵשׁ גְּבוּלוֹת לְאַרְץ — לָיִם אֵין סוּף.

ואלה המשתתפים בצצוע המעמד : רב המעמד ; מניף הדגל ; שני קרינים ; מקהלה מדברת ; שתי דמויות עבר ; פליט ; דייגים ומלחים ; מקהלה — בורעות הח' הפתוחה.

א.

תרועתיים בחוצרה.

רב המעמד : מעמד דום !

בטרם נניף ביום הגנו זה, "יום הים", את דגלנו הלאומי נתיחד עם זכרם של אחינו הקדושים, שיד צר וצורר השיגתם בין המצרים בתפוצות.

(נקישת תופים בקצב של אבל)

קרין א' : יזכור עם ישראל את אחיו ואחיותיו אשר לא נרתעו מפני כל, לא חתו מזעם ים ומשבריו והעפילו בכל הדרכים אל חופי המולדת.

יזכור העם ויאבל על תפארת בניו המעפילים, אשר ירדו תהומה בלב ימים על פני ארץ רבה — בחתרתם להגיע אל המולדת.

יזכור עם ישראל את מיליוני אחיו ואחיותיו, בהם זקנים נשים וטף, שנהרגו ונטבחו בגיא ההרעה בגולה ובנפשם חלום קוממיות ישראל.

יזכור — את קציניו ומלחיו, אשר הפליגו באניות רבות וירדו במצולות ים, המה על אניותיהם — בקדשם שם ישראל ברכים ואת חזון שיבתו אל הים.

אל יפוג האבל מלב כל נער ונערה ואיש בישראל, עד תקום הארץ והאת כולה לנו לנחלה, עד ינשא דגל חרותנו על פני כל הימים מעל תרני ספינות ישראל.

רב המעמד : להנפת הדגל, מעמד הכון !

מעמד דום !

(אחרי פקודת נוח פותחת המקהלה בשיר)

המקהלה : "למרחקים מפליגות הספינות", המלים — לאה גולדברג, המנגינה — ר. לוינסון או "שירת הים", המלים — ש. בן ציון, המנגינה — ג. כ. מלמד.

קרין ב' : ביום הגנו זה — ב"יום הים", התכנסנו, הנוער במולדת המתחדשת — לחדש את בריתנו גם עם הים.

בריתקדומים לנו עם הים. הציבה מולדתנו את שעריה בים למערב ולדרום (להדגיש ולהראות). מאות בשנים, מאז גלינו מארצנו והוטלנו מעל חופיה אל חופים זרים — נעולים היו לפנינו שעריה בים ממערב ומדרום. המפתח לשערי הים — אבד לנו. ביום זה, "יום הים", אנו הורסים את הקיר, אשר הפריד בינינו ובין הים.

המקהלה המדברת : (פנטומימה סמלית, שער נעול נפתח והים מתגלה או מחיצה נהרסת)

— אנחנו, הנוער העברי במולדת, פותחים את שעריה הנעולים אל הים, ונצבים מול פני הים לחדש ברית-עבר.

קרין א' : אנו, הנוער העברי במולדת, אשר נשאנו את עינינו אל ההרים לעוררם לתחיה מחלום שממותם ואל העמקים לשוב — נשא היום את עינינו אל הים.

המקהלה המדברת : נשא היום את עינינו אל זה, הים הגדול ורחב הידים אשר שם אניות ילכונו ונעש גם ים למולדת !

המקהלה : "נמל תלאביב", המלים : שמשון מלצר, המנגינה — צדוק בן מנחם "שיר של ים", המלים : אפרים תלמי, המנגינה — י. אדל.

ב.

(נקישת תופים)

(המקהלה המדברת עומדת בעמק הבמה ומשני עבריה מופיעות דמותי-עבר ראשונה מזה והפליט מזה).

קרין א' : מי זה העולה מימין ? — דמות עתיקה. בחלום ראינוה. ומה ידיו תאחזנה ? — באחת — שברי משוט ובשניה — השלח.

קרין ב' : ומשמאל — העולה מיהו ? אכן, הכרתין אחי, הפליט. בפחד שבועיניך הכרתין וביגון השפון על פניך. שריד אתה ממשכנות ישראל, אשר עלו על מוקד השרפה הגדולה.

הפליט : (אל הדמות) מי אתה ?

דמות א' : כמוך כמוני — יחידים נותרנו מהמון רב. הפליט : מי הביאך הלום ?

דמות א' : האם לא שמעת את שבועת העומדים פה : ונעש גם ים למולדת ! שבועתם הביאה אותי, היא עוררתני.

הפליט : אבל מי אתה ?

דמות א' : (מראה את שארית המשוט והשלח) הלא תכיר ?

הנה ידי האחת עשתה במלאכה ובשניה אחוזי השלח. מלח עם יורדי אים העברים ביפו הייתי.

המקהלה המדברת : — הוא רד בדגי הים

— ושפע ימים ינק

דמות א' : ויבוא האויב. לגיונותיו הרבים באו ובאניות רבות עלה עלינו, לבו את ארצנו ולשימנו לעבדים —

ואנחנו עמדנו על נפשנו. באניותינו התבצרנו. לא עזבונו את מימי הארץ כאחינו אשר לא אבו לעזוב את אדמת הארץ. וכשאפסה כל תקוה, טרפנו את חיינו בכפנו.

או האדים ים יפו מדם חללינו באניות.

הפליט : היתה היא מצדה של ים.

(הדמות נעלמת)

כמו מצדה ביבשת — דגל היא לעם

לא נפקיר אדמת מורשת — לא נפקיר הים !

ג.

הפליט : נעלם ואיננו. מזבולון היה...

המקהלה המדברת : ...אשר לחוף ימים ישכון והוא לחוף אניות.

הפליט : ואולי מדן ?

המקהלה המדברת : דן, למה יגור אניות ?

הפליט : ושמא מאשר בא ?

המקהלה המדברת : אשר לחוף ימים ועל מפרציו ישכון.

(עולה הדמות השניה)

הפליט : ומי אתה ?

הדמות השניה : הים אבי וסערותיו — אמי. הרי תזכור : "אני עשה המלך שלמה

בעציון גבר, אשר את אילות על שפת ים סוף בארץ אדום".

המקהלה המדברת : השער הדרומי בארצנו.

הדמות השניה : באניות שלמה הלכתי עם עבדי חירם מלך צור. על פני תבל

רבה הפלגנו — תרשישה ואופיר, את ארמון שלמה זהב מלאנו ואת כלוביו

תוכים ואת רחובות ירושלים שנהבים ועצי אלמוגים. וכאשר זקנתי וידי

רפו לאחז את מיתרי המפרשים — את משוטי לבני הנחלתי, אשר עם

אניות יהושפט.

הפליט : (מצביע על הדמות הראשונה) ואותו הכרת ?

הדמות השניה : זה שלפני ? מצאצאי הוא. שרשרת הים לא נותקה בישראל.

המקהלה המדברת : אנו נמשיך השרשרת !

המקהלה : "זמר ים", המלים — י. קרני, המנגינה — ד. סמבורסקי

או "שיר הסואריים", המלים — י. אורלנד, המנגינה — מ. זעירא.

הפליט : ומי זה שם עולה ?

קרין ב' : דמות המון רב.

הפליט : הרי תגיד ?

קרין ב' : דקלום : "גלים חותרים" ליעקב כהן (קטע ב').

אֵל חוֹף יָמָה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל טְרוֹפִים וּמִדְּדָדִים —

חוֹתְרִים גּוֹלִים. אֵל חוֹף יָמָה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

מִמְרָחִים בְּאִים, מִטְלָטוּעִים מְמָרֵי דוֹרוֹת בָּם וּמִנְעַם גּוֹלָם

וְחָלוֹם קְדוּמִים קָהָם וְחִזוֹן קְדוֹת עוֹקֵם —

המקהלה המדברת : ומי יבלם שטפם, מי יעצרנו ?

ה.

קרין א' : היתה לנו ספנות עברית בימי קדם. היו מלחים עברים, שאת שירת

אויצם נשארו למרחבי הים. היו ספנים מאושרים, אשר לא נבהלו מקצפו

של הים ובסערותיו עמדו.

קרין ב' : תהלים ק"ד וק"ז (קטעים)

יִוְרְדֵי הַיָּם בְּאֲנִיּוֹת — עֹשֵׂי מַעֲלָה בְּמַיִם רַבִּים

הֵמָּה רָאוּ מַעֲשֵׂי ה' — וְנִפְלְאוּתָיו בְּמַצּוֹלָה.

שָׁם רָמַשׁ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קִטְנוֹת עִם גְּדוּלוֹת

וְזִיָּתוֹן זֶה יִצְרָף לְשִׁחַק בּוֹ.